

Luku 8

Eurooppa on auki EU-kansalaiselle

Oppikirjansivut 66-70

EU-kansalaisen tärkeimmät oikeudet:

1. Vapaa liikkuvuus

- mahdollisuus asua, työskennellä tai opiskella missä tahansa jäsenmaassa + turismi

3 kk:n sääntö!

2. Oikeus saada diplomaattista suojelua tai apua

- miltä tahansa unionin jäsenmaan edustustolta tai konsulaatilta, jos omalla maalla ei ole kyseisessä maassa edustustoa

3. Oikeus saada sairaanhoitoa EU-maissa (+ muu sosiaaliturva)

- lisäksi Norjassa, Islannissa, Sveitsissä ja Liechtensteinissa

EU-kansalaisen tärkeimmät oikeudet:

4. Oikeus äänestää ja asettua ehdolle

- esim. europarlamentti- ja kunnallisvaaleissa

5. Kuluttajan oikeudet

- kuluttajien ja elinkeinonharjoittajien väliset riidat

6. Oikeus paikalliseen sosiaaliturvaan EU-maissa

→ Perusoikeudet!

- ihmisarvoon, vapauksiin, tasa-arvoon, yhteisvastuuseen, kansalaisten oikeuksiin sekä lainkäyttöön liittyviä oikeuksia (Lissabonin sopimus)

Tehtävä 2. Mitä hyötyä tai haittaa Euroopan unionista on ollut sinulle?

Hyötyjä esimerkiksi:

- euro (hinnat)
- matkailu
- vapaudet/oikeudet
- mahdollisuus opiskella/työskennellä EU-maissa
- vaikuttamismahdollisuudet
- hyödykkeiden tarjonnan lisääntyminen ja niiden parantunut laatu
- työvoimaa muualta

El tarvitse passia!

Tehtävä 2. Mitä hyötyä tai **haittaa Euroopan unionista on ollut sinulle?**

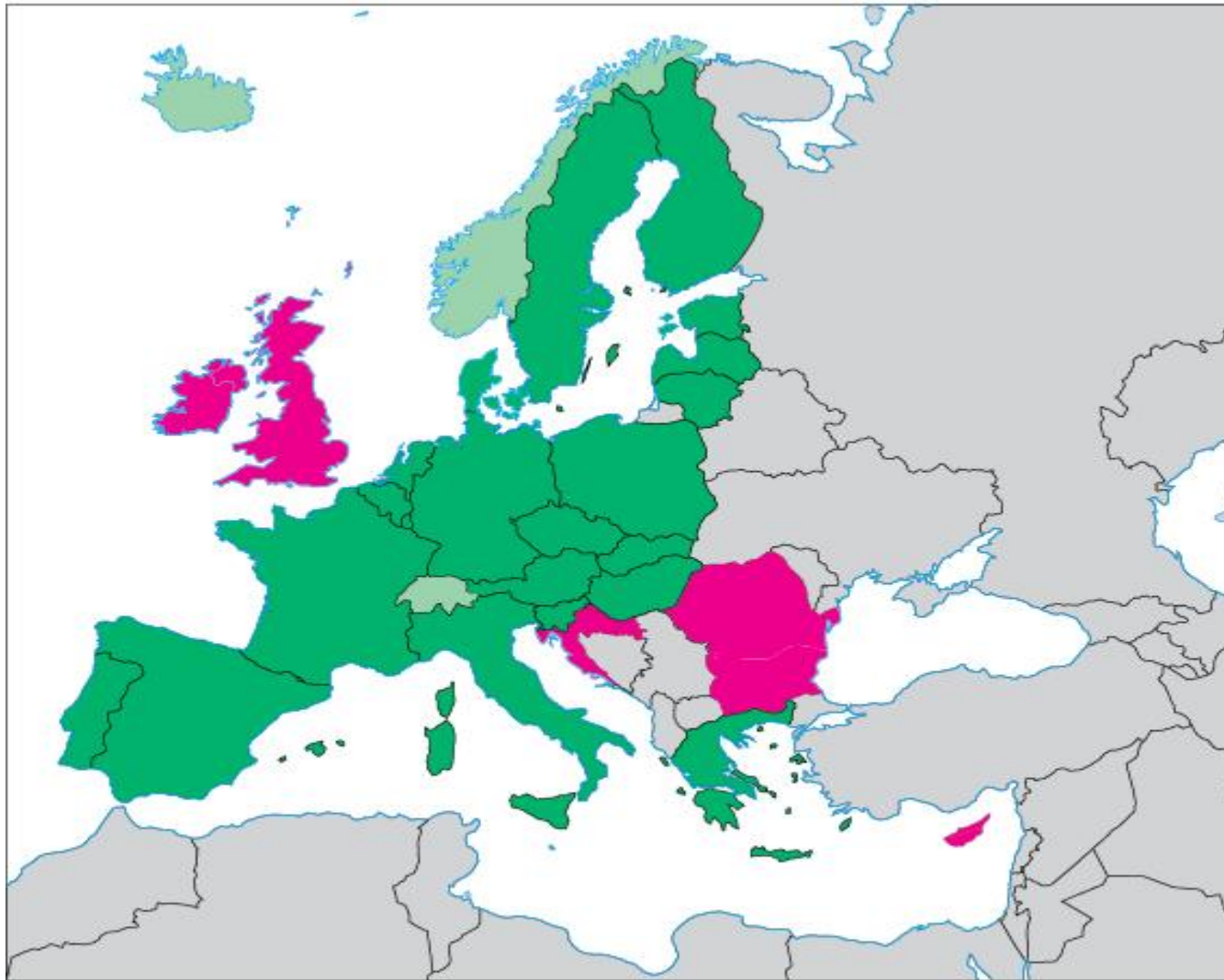
Haittoja esimerkiksi:

- **euroalueen ongelmat – maksut/verot**
- **Suomen itsemääräämisoikeuden kaventuminen**
- **työvoimaa muualta?**
- **kiristynyt kilpailu → työpaikat, yritykset → verotulot**
- **vieraat vaikutteet/tavat = kulttuurikato**
- **rikollisuus**
- **maaseudun ongelmat (esim. maataloustukien pieneneminen)**

Tehtävä 3 a) Mikä on Schengen-sopimus?

- **26 eurooppalaista valtiota.**
- **Schengen-alue, jolla on yhteinen rajavalvonta ulkorajoilla.**
- **Säätää ihmisten liikkuvuutta sopimusmaiden välillä.**
- **Sisärajoilla ei ole tullimuodollisuuksia eikä rajatarkastuksia.**
- **EU:n ulkopuolisten maiden kansalaisille myönnetään Schengen-viisumeja, joilla saa matkustaa koko alueella.**

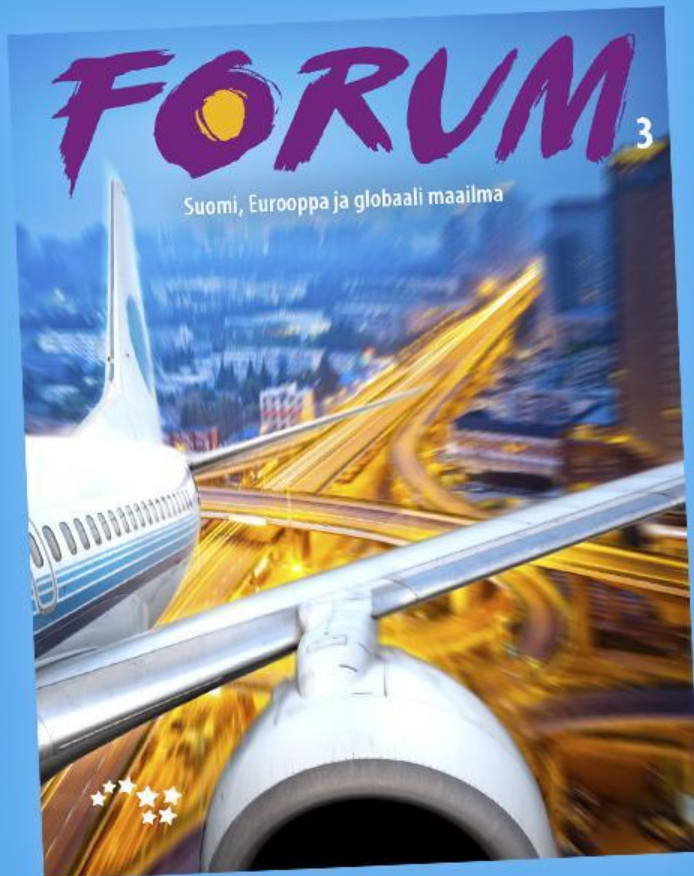
SCHENGEN-ALUE

- Schengen-alueeseen kuuluvat EU-maat
- Schengen-alueeseen kuulumattomat EU-maat
- Schengen-alueeseen kuuluvat EU:n ulkopuoliset maat

b) Mitä vaikutuksia Schengen-sopimuksen purkautumisella olisi eurooppalaisten arkeen?

- **Toisessa Schengen-maassa työskentelevien työmatka-aika pidentyisi rajatarkastuksien takia.**
- **Yrityksille se tietäisi lisäkustannuksia:**
  - mm. muassa tavarankuljetukset, koska rekkakuskiensa palkkakustannukset nousisivat rajatarkastusten pidentäessä matka-aikoja
- **Hyödykkeiden hinnat nousisivat, ja talouskasvu hidastuisi.**
- **Matkailuyrittäjät kärsisivät, sillä matkailusta tulisi vaikeampaa ja kalliimpaa.**
- **Rajamuodollisuuksien palauttamisesta tulisi valtiolle lisäkustannuksia.**

Luku 9

Vaikuttamista yli rajojen

Oppikirjansivut 71-77

Nuorten aktivoiminen:

- 1. opiskelijavaihtoja ja vapaaehtoistöitä**
- 2. Erasmus+**
- 3. rahoittaa nuorten hankkeita**
- 4. ylläpitää nuorisoportaalia**
- 5. tukee nuorten järjestöjä**

Yleiset vaikutuskeinot

- aktiivisuus ja tiedonhankinta asioista
- vaikuttaminen järjestöjen kautta, lobbaus
- yhteydenpito meppeihin ja virkamiehiin

Äänestäminen

- oikeus äänestää ja asettua ehdolle EU:n parlamenttivaaleissa ja kunnallisvaaleissa missä jäsenmaassa tahansa

Kantelu

- oikeus kannella kotimaan tai unionin toiminnasta ja epäkohdista (esim. epäoikeudenmukaisuus, syrjintä tai toimivallan väärinkäyttö)
- tehdään komissiolle tai EU:n oikeusasiamiehelle

Vetoamus

- valitus tai pyyntö, jos esimerkiksi jäsenvaltio tai paikallinen viranomainen loukkaa EU-kansalaisen oikeuksia
- osoitetaan parlamentin vetoamusvaliokunnalle, joka voi siirtää asian komission käsiteltäväksi

Kansalaisaloite

- lakialoite, joka tarvitsee miljoonan kansalaisen allekirjoituksen vähintään neljäsosasta jäsenvaltioista
- tekijät kutsutaan EU-parlamentin kuultaviksi
- komissio päättää, miten aloitteen kanssa toimitaan

Kuulemismenettely

- kansalaiset voivat tutustua netissä EU:n ehdotuksiin, esim. direktiiveistä, ja kommentoida ehdotuksia
- kansalaisten näkökulma pyritään ottamaan huomioon jo valmisteluvaiheessa

Vaikuttaminen EU:ssa!

- 1. Äänestäminen**
- 2. Kansalaisaloite**
- 3. Avoimuus ja kuulemismenettely**
- 4. Vetoamus**
- 5. Kantelu**
- 6. Muut: aktiivisuus, järjestöt, yhteydenotot**

Tehtävä 1. Millä eri keinoilla Euroopan unioni pyrkii aktivoimaan nuoria?

- **EU tukee opiskelijavaihtoja ja vapaaehtoistöitä.**
- **Erasmus+ tarjoaa nuorille erilaisia projekteja.**
- **EU rahoittaa nuorten hankkeita, jotka aktivoivat nuoria paikallisella, kansallisella tai kansainvälisellä tasolla.**
- **EU ylläpitää nuorisoportaalia, joka tarjoaa muun muassa keskustelufoorumia ja tietoa unionista.**
- **EU tukee nuorten järjestöjä, esimerkiksi Euroopan nuorisoparlamenttia.**

Tehtävä 4. Puolusta väitettä: maailma on nykyisin avoimempi ja läpinäkyvämpi kuin ennen.

- **Vaikuttaminen ja toimiminen yli valtion rajojen =maailmankansalaisuus.**
- **Helpommin tietoa ja eri lähteitä.**
- **Verkostoituneet kansalaiset valveutuneempia.**
- **Uutisointi maailman eri kolkista halvempaa.**
- **Epäkohdat tulevat julki nopeammin.**

Tehtävä 4. Puolusta väitettä: maailma on nykyisin avoimempi ja läpinäkyvämpi kuin ennen.

- **Globalisaatio on synnyttänyt eräänlaisen kyvyn vaikuttaa ja toimia yli valtion rajojen; puhutaan maailmankansalaisuudesta.**
- **Netin ansiosta pääsee helpommin tietoon käsiksi ja pystyy vertailemaan eri lähteitä.**
- **Verkostoituneet kansalaiset eivät hyväksy esimerkiksi virkamiesten ja poliitikkojen epärehellisyyttä tai heidän huonoa käytöstään.**
- **Tietotekniikan myötä uutisointi maailman eri kolkista on tullut halvemmaksi.**
- **Epäkohdat tulevat julki nopeammin esimerkiksi sosiaalisen median kautta.**